

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy hóra . . . 25 K Félévre . . . 150 K
 Negyedévre . . . 75 K Egész évre . . . 300 K
EGYES PÉLDANY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlássy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Széchenyi Viktor gróf összeférhetetlensége

A nemzetgyűlés ülése

Budapest, aug. 3. (N. St. t. j.) Rakovszky István 10 órakor nyitotta meg a nemzetgyűlést. Bejelenti, hogy Szabó Sándor lemondott mandátumáról és így indítványának indokolására a censura kérdésében nem kerülhet sor.

Ezután a mezőgazdasági érdekképviseletről szóló törvényjavaslatot részletes tárgyalás után elfogadta a nemzetgyűlés. Felszólaltak Fröhvirth Mátyás, Schall Károly, Vass József, Rubinek Gyula.

Elnök napirendi indítványt tesz, mely szerint a Ház a következő ülését szerdán délelőtt 10 órakor tartsa.

Elnök e után bejelenti, hogy napirenden van még az *összeférhetetlenségi ítélő bizottság* 12 rendes és 3 póttagjának kisorsolása gróf Széchenyi Viktor összeférhetlenségi ügyében. A sorsolás miatt az elnök az ül. st. felfüggesztette

Budapest új főkapitánya

Budapest, aug. 3. (Nemz. St. tel. jel.) A kormányzó Mattyasovszky Györgyöt az államrör dörtség budapesti főkapitányát belügyi államtitkárrá nevezte ki, s a megüresedett főkapitányi állást Nádassy Imre igazságügyi miniszteri tanácsos nyerte el. Az új főkapitány a mai napon már át is vette hivatalát.

Pogány (Schwarcz) József lőtte le Tiszát

— A mai főtárgyalás —

Budapest, aug. 3. (N. St. t. j.) A Tisza gyilkosság mai főtárgyalásán a hallgatóság sorai között megjelent a fiatal Albrecht főherceg, Andrássy Geza gróf, Károlyi Imre gróf s még sok más előkelőség. A védők, Török és Lengyel ügyvédek kérdéseket intéznek Hüttnerhez. Hüttner után Stankovszky Tibor kihallgatását kezdték meg. Kijelenti, hogy nem érzi magát bűnösnek. Elmondja, hogy eredetileg délelőtt 11 órakor akartak Tisza lakására menni, de elhalasztották délutánra. Határozottan emlékszik, hogy csak Pogány vállalkozott a gyilkosság elkövetésére. A villába négyen mentek be. Felmentek a lépcsőn és mind a négyen bementek a szobába. Ő az ajtó mögött állott meg.

Dobó volt közepén, Pogány állott jobbra míg Horvát-Sanovics balra állott. Ekkor lépett be Tisza István gróf aki előre jött, s azt kérdezte, hogy mit akarnak? Horváth-Sanovics felelt:

— Tiszát keressük, de tegye le a revolvert.

Tisza egy állványra letette a revolvert. Majd Pogány szólta rá, hogy miért kerültek a katonák a vágóhídra?

Ekkor Pogány és Horváth-Sanovics rálöttek Tiszára, aki elesett. A fegyver dördülésre berohant felesége jajveszékelve borult rá. — Aztán rövid dulakodás támadt a cselédséggel, majd kiszaladtak a hallba s az udvaron álló autóhoz iparkodtak.

Pogány és Horváth-Sanovics egyszerre löttek Tiszára. Hogy Dobó is lőtte-e, azt nem tudja. Mikor kijöttek, Kéri Pál érdeklődött az eredmény iránt.

A tárgyalás még tart.

Ismét zsidó-hazaárulás

Budapest, augusztus 3. (Nemz. St. tel. jel.) A baranyai és pécsi megszállott területen mozgalom indult meg az irányban, hogy a szerbek kivonulását a budapesti antant-misszionál kériék. E célból memorandumot szerkesztettek, melyet 500 vezető állásban levő egyén irt alá. Mikor a memorandum majdnem készen állott az átadásra, egy Lóránt (Löwy) nevű pécsi zsidó ügyvéd elérulta az egész mozgalmat a szerbeknek. A szerbek a legszigorubb vizsgálatot indították a besugás alapján s többeket, így Visy Imre főispánt is letartóztatták. A szerbeknek nagy segítségére van az ott tartózkodó Hamburger volt népbiztos és Hajdu (Schlesinger) Gyula volt kommunista kormánybiztos is.

A lipótköruti véresemet szereplői a bíróság előtt

Budapest aug. 3. (N. St. t. j.) Ma reggel érkezett Szolnokról Budapestre Fogel Andor rendőrfogalmazó, aki megfelelő kíséret mellett magával hozta a Szolnok melletti Kótelkiről Illy Lászlót és Balog Bélát. Mindkettő kihall-

gatását reggel megkezdték Illy — mint kiderült — nem volt katona, 22 éves állásnéktári egyén, lopásért már volt büntetve.

Balog Bélának más része nincs a dologban, minthogy elősegítette Illy László menekülését.

Illy beismerte, hogy részt vett a Club-kávéházi verekedésben, de azt tagadja, hogy ő lőtte le Varsányi ügyvédet.

A rögtönítélő bíróság ma nem tartott ülést. A tárgyalást szerdán fél 9 órakor folytatják.

Ellentétek a kormányzói hatalom kérdésében

Budapest, aug. 3. (Nemz. St. tel. jel.) A kormányzó hatáskörének kiterjesztéséről szóló javaslatot a közjogi bizottság elfogadta. A kormányzópart körében ellentétek merültek fel, s ez különösen a kormányzó házfelosztási jogából kapcsolatban mutatkozik.

A javaslat nemzetgyűlési tárgyalásánál Tomcsányi Vilmos igazságügyminiszter módosításokat fog benyújtani, hogy a javaslat elfogadását biztosítsa.

Reinheimer Rezső a bíróság előtt

A gyárigazgató gyilkosságának bűnpöre

Reinheimer Rezső, a Mezőgazdasági gépgyár részvénytársaság volt művezetője állott tegnap a debreczeni törvényszék gyorsított ötös tanácsa előtt. Reinheimer volt az, aki a proletárdiktatura alatt apr. 21-én Rubin Farkas gyárigazgatót a Kossuth-utcai temetőben agyonlőtte és mint terrorista úgy Debreczenben, mint Budapesten ezenkívül is igen sok bűncelekményt követett el. Délelőtt 9 órakor nyitotta meg a főtárgyalást Nagy Kálmán elnök. Szavazóbirák: Benkő Lajos, Kóhary Gyula, David István és Salkó János törvényszéki bírók voltak.

A védat Ferenczy Tibor kir. ügyész képviseli, míg a védelmet dr. Vekerdy Géza budapesti ügyvéd látja el. A sértett Rubin Farkasné dr. Brück István képviseli.

Három szüronyos börtönőr vezeti be Reinheimer Rezsőt. Magas, hatalmas termet. Szép fekete szalon ruha, elegáns félcipő, dupla gallér és kezelt van rajta. Meghajítja magát úgy az ügyész, mint a közönség előtt s a védőjének kezét is nyújt. Majd fűrkészve nézi a közönség sorait, ismerőst keresve.

Nagy Kálmán elnök megnyitja a tárgyalást. Figyelmezteti a közönséget a rendre és minden tetszésnyilvánítás, vagy zajongás elkerülésére.

Reinheimer az általános kérdésekre kijelenti, hogy 27 éves, ág. evangélikus vallású. Budapesten született, foglalkozására nézve gépgyári művezető. Felesége és egy leánygyermek van. 4 középiskolát és 2 szakiskolát járt. Katona volt. Később a huszároknál szolgált. Büntetve nem volt.

Ferenczy Tibor ügyész felolvassa a vádiratot. Egy rendbeli gyilkosság büntetével, egy szándékos emberölési kísérlettel, személyes szabadság megsértésével és gyilkosságra való felbujtással vádolja Reinheimeret. Ez utóbbit úgy követelte el, hogy Papp Gyula és Varga István vörösöröket rábírta arra, hogy az általa lelőtt Rubin Farkas menekülő hára, Rubin Ákosra sortűzet adjanak.

Vádolja azonkívül lázadásal is, mert dr. Czmór és Gerdán elvárásokkal terror csapatot szervezett s a hírhedt Cserny József terrorcsapatának századparancsnoka volt, vádolja rablás és lopás bűntetével, mert kincstári holmikat eltulajdonított, vádolja személyes szabadság megsértésével és orgazdaság kűntetével, mert Cserny terror vezértől ékszeret fogadott el, bár tudta, hogy lopott holmi; vádolja végül 6 rendbeli maganlaksértésben, rablásban és lopásban való önmegédei közreműködéssel. Reinheimer az elnök kérdésére kijelenti:

— Bűnösnek érzem magamat, mert embert öltem.

Majd elmondja részletesen élete történetét. Iskolái után mint lakatos tanonc dolgozott, majd a Ganz- és Danubius gyárban volt alkalmazva. Önként jelentkezett katonának, s a fronton orosz hadifogságba került, ahonnan 1917 decemberében jutott haza. Ekkor került esküvője után Debreczenbe a Mezőgazdasági gépgyárba, 250 korona havi fizetéssel művezetőnek. Rubin Farkassal, az igazgatóval állandóan rossz viszonyban volt.

A proletárdiktatura első napjaiban, mikor az egész gyárat besorozták, ő a vármegyeházán volt beosztva mint lovas küldönc. Ekkor ment el egy menetszázad, amelyben azonban egy zsidó sem volt, de a szónok, aki bucsuztatta őket, az természetesen zsidó volt.

Husvét vasárnapján őt a parancsnoka kiküldte a frontra, de ő már akkor ellenforradalmárokkal találkozott, vissza jött és itt azt jelentette, hogy őt a ló farkához kötve küldik vissza, bár ez nem volt igaz.

Ebben az időben találkozott Rubin Farkassal, az iparkamara előtt, aki azt mondta neki, hogy hiába csinál akármit a zsidók ellen ugyanis győzni fognak, s ha kell elmegy Kun Bélához is. Erre mondta ő: Ha pusztulunk kell, pusztulunk mindnyájan! De akkor még nem gondolt arra, hogy Rubint megfogja ölni.

Elnök: — Így akarta kitölteni a bosszúját Rubinon, amikor maga volt az ur.

Reinheimer: — Csak az voltam akkor is, ami azelőtt voltam.

Majd előadja, hogy tudomására jutott, hogy a Kandia-utcában egy őrnagyot és fiát elakarják hurcolni a sorozásra s a harctérre. Akkor mondotta öneki, hogy ne ezeket hurcolják el, akik már voltak a harctéren, hanem olyan zsidót, aki még nem volt. Itt van például Rubin. El is mentek Rubinért s elakarták kísérni a Vilmos huszárlaktanyába. Az uton a fiatal Rubin nagyon reszkedett, ezért az egyik kísérő a puskatussal oldalba ütötte.

Mikor a Kossuth-utcai temetőhöz értek, az idősebb Rubin elkezdett jajveszékélni, hogy ne vigyék sehová sem, mire ő feldühösödött s balkezzel pisztolyból föbelötte Rubint. Erre a fiatal Rubin futásnak eredt. A többi jelenlévő munkás kiabálni kezdett: — Álljon meg, álljon meg... Erre ő reájuk szólt: Mit álltok itt? Mire a többiek a menekülő fiatal Rubinra sortűzet adtak. Ő maga azonban több lövést nem tett.

A gyilkosság után letartóztatták. Nagy Lajos, valamint Roncsik kapitány ki is hallgatta s ekkor tényleg azt mondotta Gerdán utasítása szerint, hogy ő terrorista. Vágó Béla népbiztos később szabadon bocsátotta.

Innen azután Püspökladányon át ment Budapestre, mivel ide Debreczenbe már a románok vonultak be.

Elnök megállapítja, hogy régebbi vallomásával nem egészen egyezik ez a vallomás.

A második vádpontira vonatkozólag, hogy ő Czmórral és Gerdánnal együtt terrorcsapatot hozott össze, azt vallja, hogy Czmór politikus volt, de ő nem volt politikus, sem szocialista, sem kommunista, azt se tudja, mi az a kommunizmus. Csernynek terrorszázadában nem volt.

A harmadik vádpontira vonatkozólag, mintha ő Szolnokon autóbilt lopott volna, nem tud semmit.

A negyedik vádpontira azt a felvilágosítást adja, hogy a csehektől ő igen sok lovat és marhát zsákmányolt. Egy lovat a románok bevonulása napján, nehogy a románok kezébe kerüljön, egy bolgár kertésznek adott oda 30 ezer szovjet koronáért.

Az ötödik vádpont szerint 7—8 társával együtt éjjel behatolt Ausch Soma rézbutorgyári igazgató lakására s ott fegyverkutatót tartott s találván is nála egy kardot, a vármegyházára kísérték. Erre vonatkozólag azt vallja, hogy elment Vargával, aki ki volt küldve a fegyverkutatóra, de csak az előszobában tartózkodott.

Azt beismeri, hogy Cserny terrorvezértől ajándékba kapott ezüst kanalat, ékszeret elfogadta, bár tudta, hogy Cserny azt lopta.

Majd arra vonatkozólag hallgatják ki Reinheimert, hogy április 20 körül behatoltak Lindenberger János, Csernus Mihály, Mellau Márton, Baumgartner, Kompass Árpád katolikus papok lakására s ott házkutatást tartottak, egy revolvert, egy szarvasbőrt és 50 üveg bort magukkal vittek, a papokat pedig letartóztatták. Reinheimer bevallja, hogy jelen volt, de ott mérsékelte és engedékeny magatartást tanusított.

Azt beismeri, hogy ő küldte a vörös ördöket Kupfer Jenő lakására, hogy Kupfert és 2 fiát tusznak elfogják és pedig azért, hogy ne csak keresztényeket hanem zsidókat is vigyenek tusznak. Az elnök után a bírák is intéznek kérdéseket Reinheimerhez.

Bentő bíró: Tudta-e Reinheimer, hogy a gyilkosságért büntetést fog kapni? Reinheimer: Tudtam s gondoltam is rá a gyilkosság után. **Koháry bíró:** Mindig antiszemita volt ön? Reinheimer: Mindig és most is. Majd az ügyész és védő intéznek hozzá több kérdést. Azután Horvát Artur és Balkányi Emil orvosok adják elő véleményüket a gyilkosság okozta seb, valamint a hullavizsgálatról, a halál okáról.

Utánna a tanúk kihallgatása következik. Első tanu őzv. Rubin Farkasné, az áldozat özvegye.

Rubinné: Házkutatást tartottak nálam.

Elnök: Mikor vitték el férjét?

Rubinné: Ugy fél 12—12 óra között. Azt mondta az egyik vörös katona, hogy „költse fel a fiát is”. A fiam már aludt, de kopogtak érte, mire felkelt és elmentek férjemmel. Ákos fiam a reggeli órákban érkezett haza. Arca fel volt duvva és magából kikelve érdeklődött apja iránt. Alig hogy fiam hazajött, zörgött egy

vörös őr, de megnyugtattak, hogy azért jött, hogy ne legyen egyedül. Fiam nem szólt a gyilkosságról. Kérdeztem a vöröskatonát, de az szavamba vágott és mikor azt mondtam, hogy az uram jobb érzésű ur, rám szólt, hogy itt semmi ur nincs, elvtársak vagyunk.

Az elnök Rubin Farkasné megesketteti.

Rubin Ákos 19 éves, előadja: 12 óra felé bezörgettek lakásunkra a szovjet-kormány nevében Varga, Halász, Nagy József és Vadász nevű vörösörök. Fegyveresen jöttek be, majd házkutatást tartottak, mely után engem és édes apámat elvittek. Az uton puskatussal ütötték-verték apámat is. Nem szóltak semmit, hogy hova visznek. Azt hittem, a vörösörségre megyünk, de aztán, mikor elhagytuk a vöröstemplomot a Kossuth-utcán, ott mondták, hogy a temetőbe visznek bennünket. Mikor kevésel azután megérkeztünk, Reinheimer Rezső megfogta édes apámat és közvetlen közelből rálőtt revolveréből. Engem is megakartak löni, de én elszaladtam és egy gödörbe beleestem s a fejem felett repültek el a sortűzek golyói. Körülbelül 7—8 sortűzet adtak le. Én aztán nagy kerűlővel a Simonyi-utra bukkantam ki, kol talátkoztam Hajdu „elvtárral”, aki bevitt a kórházba, hol sebeim bekötötték s aztán hazamentem. Mikor elvittek lakásunkból, Reinheimert megismerte édes apám. Budapestnek azt mondták, hogy Reinheimer terrorista volt. Különben azt hangoztatta, hogy neki nem lesz bántódása, ha pedig valami bántódása lenne mégis, Gerdán János 500 burzuj fejét veszi. Rubin Ákos megeskettése után Roncsik Jenő rendőrkapitány a következő tanu:

Április 22-én reggel hallottam, hogy Rubin Farkast föbelölték. Körülbelül fél 10 órakor állították elélem Reinheimer Rezsőt, jegyzőkönyvet vettem fel az esetről. Reinheimert megkérdeztem, hogy bűnösnek érzi-e magát? Ő erre kijelentette, hogy bűnösnek érzi magát, mert Rubin Farkast ő gyilkolta meg. Én tovább nem tudtam ez ügyben az eljárást folytatni, mert Vágó Béla, ki akkor itt volt, kijelentette, hogy rám nem reflektál és Reinheimer ügyében ő akar intézkedni. Megjegyezte még Reinheimer, hogy ő neki nem lehet bántódása. Ő Gerdán János politikai megbízottól kapta a parancsol. Gerdán később jött a rendőrségre, hol azt a kijelentést tette, hogy Rubin fiát besoroztatja és lesz rá gondja, hogy jó helyre kerüljön.

Dr. Hortobágyi Ernő rendőrkapitány a következő tanu. Elmondja, hogy ő szolgálatban volt ápril. 21—22. éjjel. Hozták a hirt, hogy Reinheimer Rubin Farkast meggyilkolta. Kiment Seitz és Fáber Kálmán rendőrfelügyelőkkel a Kossuth-utca temetőbe, hol megtalálták Rubin Farkas holtestét, mit a kórházba vitétt el. A nyomozást Vágó végezte, minthogy ez irányban ő akart dönteni. Gerdán volt a debreceni terror csapat vezére, társa volt Reinheimer is. Ő is ott volt, mikor a tettét Roncsik Jenő kapitány előtt beismerte.

Ezután Nagy Lajos direktóriumi tag kihallgatása következik. Nagy Lajos, ki letartóztatás alatt van, börtönőr kíséretében belép a terembe.

Elmondja, hogy neki Hatvani, vagy Sipos vagy Sajtos vörösök jelentették az esetet. Ő mindjárt telefonon jelentette Vágónak, ki maga intézkedett a Reinheimer ügyében.

Nem tudja, de úgy hallotta, hogy a Cserny különítmény tagja volt Reinheimer, — Nagy Lajos vallomásával egybe hangzó vallomást tettek: *Sterbinszky, Sajtos, Hatvani, Müller* letartóztatás alatt álló kommunisták is.

Sesztina Jenő elmondta, hogy Reinheimer művezető a gazdasági gépgyárban, mint művezető nem szerepelt. Szeretett detektiveskedni. — Az elnök berekeszti d. u. 1 órakor a fő tárgyalást és folytatását d. u. 3 órára tűzi ki.

Szünet után

3 órakor nyitja meg a tárgyalást Nagy Kálmán elnök.

Felolvassák a távol lévő dr. Lindenberger János prépost és Csernus Mihály nemzetgyűlési képviselő, segédlelkész tanuvallomásáról szóló jegyzőkönyvet.

Varga Ernő gyárigazgató jelentéktelen vallomása után következett

Vlacsek Róbert, üzemvezető, ki elmondja, hogy április 22-én kiment a gazdasági gépgyárba Reinheimer. Ott azt a kijelentést tette, hogy mehetnek már Rubin Farkas temetésére, mert meggyilkolta. Rubin Farkassal mindig hadilábon állott Reinheimer. **Reke Gusztáv** is hasonló vallomást tesz, megjegyzi még, hogy azt is mondta Reinheimer április 22-én a gépgyárban, hogy **Vágó** népbiztos megveregette a vállát és azt mondta: „*Derék fiu vagy, jól csináltál mindent.*”

Reke ebbszólása szerint azt mondta Reinheimer, hogy Rubint beakarják kísérni a Pavillon laktanyába kihallgatás végett, azonban szökést kísérelt és ezért lötte agyon.

Esztli István, a vádlott apósa kijelenti tanuvallomásában, hogy Debreczenben terrorcsapat nem volt, veje nem volt terrorista. Itt felolvassák Cserny József és Groó Géza jegyzőkönyvből vett tanuvallomását, melyből világosan kitűnik, hogy a vádlott *tagja volt a Cserny-csoportnak* és ott századparancsnoki rangban mint lovas küldönc szerepelt, Gödöllőn is volt, utóbb pedig a frontra került.

Kosztarik József szintén terroristának ismerte Reinheimert. **Péter Miklós** százados előadja, hogy tisztiszolgájától elrabolta lipicai hirtas lovat a vádlott.

Ausch Soma elmondja, hogy nála is volt házkutatást tartani Reinheimer.

Kompass segédlelkész vallomása szerint a plébánián is volt házkutatás, mely alkalommal a róm. kath. plébániából több holmit vittek el. Reinheimer udvarias volt vele szemben és megjegyzte, hogy azt a kijelentést tette Reinheimer, hogy a közeljövőben pogromot akar rendezni.

Az ügyész nagy hatású beszédében hálalós ítélet kimondását kérte, majd a védőügyvéd terjesztette elő védelmét. A vádhatóság viszonzválasza már másnapra maradt, mert este 7 órakor az elnök egyelőre berekesztette a tárgyalást.

Az ország megrontói

Hajdu vármegyéből a következő, közveszélyesnek bélyegzett alakokat internálták:

Landinam Áron, Jäger Izsák, Korn Á. és Icig, Ellmann Simon Richter Mór, Goldberger Izidor és Sándor, Hoffmann Nátán, Taub Herman, Tischler Lipót és Klein Samu. Hajdudorogról, Hajduhadháztól, Hajdulámsonból és Tiszacsegéről szedték össze a nagy razzia alkalomával. Aki e diszes névsort olvassa, semmi kétsége sem lehet az iránt, hogy ezek az országrontó piócák melyik felekezethez tartoznak. A legnehezebb kényszer munkára kellene fogni ezeket a bihangokat, hogy egyszer már dolgozzanak is életükben. Hát csoda, hogy Hajdu vármegye városai és községei egymás után foglalnak állást az idegenek ellen? Az a csoda, hogy ez az aljas piócahad ép bőrrel kerülhet Hajmáskérre.

Lakáskereső-bizottság

Köztudomású dolog az, hogy a kormány az általános lakásinségen már a napokban kiméltelen lakás kisajátítással fog segíteni. Mindenkinek, akinek kisajátítás alá eshet lakása vagy lakrésze van, különösen a villatulajdonosoknak, saját jól fel-fogott érdekében áll tehát az, hogy kisajátítás alá eshet lakását vagy lakrészét már most megbízható családoknak és egyéneknek bocsássa rendelkezésére s ne várja míg a hatóság veszi azt kevésbé kívánatos elemek részére igénybe. A Debreczenbe helyezett közalkalmazottak lakáskereső bizottsága kéri tehát mindazokat, akik lakást vagy lakrészeket a közalkalmazottaknak akarnak rendelkezésére bocsátani, valamint azokat is, akik igénybevehető lakásokról tudnak, hogy e körülményt azonnal egyenesen a bizottságnak hozzák bármiképpen tudomására. (Törvénytér 1. emelet 53. ajtó.)

HIREK

A kivándorlási

hiénák lelketlen manipulációit teleplezték Budapestben és nyilvánvalóvá lett, hogy ugyanazt a hamis nótát fujják ma is, amit évtizedek óta mindig. Káprázatos, hangzatos légvárakat és puffogó frázisokat raktak össze a munkanélküli magyarság meglevésztésére és elhitették vele, hogy Csilében, Peruban, s a többi délamerikai kis gazdag államban minden hegy aranyból van, minden mező gyémántot takar, s a föld, az istenáldotta termőföld munka nélkül termi a szemnek-szájnak kellemes falatot. És a kivándorló magyar munkás csak belevág csáknyával a hegy oldalába, csak megpiszkálja kapájával a gyémánt mezőt, csak éppen, hogy összeszedi a földeken a termést, s hipp-hopp, már jöhet is haza mint amerikai milliárdos... Bizony kisült, hogy elefánt-hazugság ez mind. Ugy van ott is minden, mint idehaza. Ott is csak úgy küszködni, izzadni, fáradni kell a mindennapi kenyérért, mint idehaza. S nem várja odakinn semmi más a magyar munkást, mint a saját hasznát kergető farmer izmokat mustráló rideg tekintete, a gyárvárosok mindent elemészítő molochja, a bányá sorvasztó levegője és a szivet-leket epesztő, kiolthatatlan, csillapíthatatlan honvágy...

— A főispáni titkár Budapestben. Fráter Iván dr, főispáni titkár ma reggel Budapestre utazott, ahol szombatig marad. Ottléte alatt hivatalos ügyeket fog elintézni.

— Az államrendőrség a külterületen. A rendőri szolgálatot a város külterületein eddig a csendőrség látta el, azonban az államrendőrség szervezésével a szolgálatot az államrendőrség fogja átvenni. A csendőrség ez alapon megkereste a várost, hogy a külterületi közrendészeti szolgálatra vonatkozólag a csendőrséggel kötött szerződést bontsa fel. A tanács úgy határozott, hogy az államrendőrséggel megindítja a tárgyalásokat a külterületi közbiztonsági szolgálat átvételére.

— Bizottsági ülés. Csütörtökön délután 3 órakor a jog- és pénzügyi bizottság ülést tart, amelyen több ügyet készítenek elő a városi közgyűlésre.

— Jelentés a városi muzeumról. A debreceni muzeumi és könyvtári bizottság szombaton d. u. a Csokonai-kör termében ülést tartott. Lőkowitz Arhur muzeumi, Nagy József könyvtári igazgató jelentéseit a muzeumi és a könyvtári II. évnegyedi működéséről örvendetes tudomásul vette. Ezen idő alatt a muzeumi ajándékok, letételek és vásárlások által ismét szépen gyarapodott. A történelmi és néprajzi osztálynak a város felszabadulása óta 6257, a képtári osztálynak 3297 látogatója volt. Az iskolai év végén a muzeumban husz iskolának közel ezer növendéke részesült magyarító kauluzálásban. A közművelődési könyvtár idei személyforgalma 35,701, kötetforgalma 31,713.

A felügyelőség a muzeumi tisztviselőnek, a felügyelő-bizottságnak buzgó és sikeres tevékenységéért, a város közönségének eldöntöttségéért teljes elismerését nyilvánítja.

A muzeumi jövő évi szükségletei kimutatásával kapcsolatban kérni fogja a városi tanácsot, hogy a rendőrség államosításánál hozott áldozatokért követelje és kösse ki, hogy az államrendőrség a nagyértékű közkincseket, sok becses állami letételeket is őrző muzeumi elöltek minél nagyobb biztonsága érdekében állandó éjjeli-nappali őrszemet tartson. Végül dr. Boldisár Kálmán indítványára emlékirattal fordul Debrecen sz. kir. város és Hajdu vármegye közönségéhez a végből, hogy mindkét törvényhatóság sürgesse a kormánytól és nemzetgyűléstől Bocskay koronájának az osztrákoktól a magyar nemzeti muzeumi számára való erőlyes visszakövetelését annyival is inkább, mert a bécsi császári kincstárba került magyar vonatkozású mű- és történelmi kincsekhez való jogunkat a versaillesi békekötés elismerie.

— Gyűjtik a tanácsköztársaság történelmi anyagát. A tanácsköztársaság Debrecen városra vonatkozó történelmi anyagának gyűjtését végző helyi bizottság folyó hó 4-én, szerdán d. u. 4 órakor a városháza kistanácstermében értekezést tart. Meghívók szétmentek.

— Kinevezés a városnál. Hubert Ottó kormánybiztos-főispán Pállfy Zoltán városi közigazgatási gyakornokot tisztelbeli aljegyzőnek nevezte ki.

— Papválasztás Balmazújvároson. Az Illyés Endre halálával megüresedett magyar ref. papszéket folyó hó 15-én tölti be Balmazújváros közönsége. Kivánatos, hogy a népek izig-vérig igazi barátja nyerte el ezt a disztes állást. A szép szamu pályázók közül Erdélyi Sándor debreceni segédlelkész, egyházi számvevő megválasztása kivánatos, mert csak ő benne van a közönségnek bizalma, s a jövődők nagy kérdéseit ő tudja az ő energiájával megoldani.

— Bérkocsisok a főispánnál. Tegnap délelőtt a bérkocsis ipartársulat egy küldöttsége tisztelgett Hubert Ottó kormánybiztos főispánnál, akinek előadták, hogy a közgyűlés által megállapított bérkocsi-viteldijszabályzat nem áll arányban az általános drágasággal s a bérkocsi iparosokra elviselhetetlen terhet ró. Az államrendőrség pedig ragaszkodik a viteldijszabályzathoz és szigorúan megbünteti a túllépőket. A főispán kijelentette, hogy az érvényes tarifához ragaszkodni kell, de minden igyekezetével azon lesz, hogy a szabályzatot revidiálják és olyan tarifát állapítsanak meg, amely méltányos lesz egy a bérkocsisokra, mint a közönségre nézve.

— Fuchs nem állt meg. Tehenet lopott Fuchs József nevű csabai izraelita és el is adta. A csendőrök kinyomozták, hogy a tehenet Szeghalomról lopta és ismeretlen egyének (alkalmasint hit és fajso sosnak) adta el. Mikor a csendőrök bekisérték, Fuchs hirtelen futásnak eredt. A csendőrök szabályszerűen háromszor is megállásra szólították, de Fuchs nem állt meg. Erre a két csendőr löött és Fuchs összerogyott. A golyó a fejét furta át.

— Versenyfárgyalás a törvényszéki épület javítási munkálataira. A kereskedelmi és iparkamara értesíti a szakmabeli iparosokat, hogy a debreceni kir. törvényszék a helybeli törvénykezési és fogházépületén eszközöndő cserép és palatetőzet, kéménytető, kéményseprőjárda, villámhárító és bádogos javítási munkálatokra egységes versenyfárgyalást hirdet. Az 1 koronás bélyeggel ellátott zárt ajánlat f. évi aug. hó 16 d. e. 1 óráig nyújtandó be a törvényszéki iroda főigazgatójánál, ahol a munkafeltételek, előméri költségvetés és az ajánlati munka megtekinthetők, vagy díjmentesen megszerezhetők.

— Az elkobzásra ítélt „Darutoll”. A bécsi kommunista-zsidó „Ember” kiadásában megjelent Diószegi Tibor „Darutoll” című könyvet a kommunista ügynökök becsempészték Csonka magyarországba is. A belügyminiszter elrendelte a mocskos sajtótermék elkobzását.

— Az utcaseprők kérelme. A városi utcaseprők kedvezményes ellátásért folyamodtak, mert nem tudnak megélni napi 13 koronából, melyhez még csak a havi 100 korona városi pótlék járul. A tanács a szerencsétleneket azon a címen utasította el, hogy nem tartoznak a szoroson vett közigazgatáshoz, tehát nem igényelhetnek kedvezményes ellátást. — Tehát a nem szoroson vett közigazgatási, de városi alkalmazottak a szó szoros értelmében éhen forduljanak fel az utcán?

— Mikor a tölgfalevélből csináltak dohányt? A háboru végén a dohánygyárak tölgfalevélből csináltak dohányt. A városi erdőkben összeszedett tölgfalevelekért 2779 korona 20 fillér folyt be a városi pénztárba.

— Ujabb adományok és kedvezmények a menekülteknek. Az elmúlt héten a menekültek javára az alábbi kedvezmények nyújtottak: Az Angol királyi vendéglő 5 személynek étlap szerinti étkezéssé 25 százalékos kedvezményt, 10 személynek 30 koronáért ebédet és vacsorát ad. A Lókodi-vendéglő 2 személynek napi 19 koronáért ebédet és vacsorát ad. Perselypénzben befoly 2995 korona. Az Első Magyar Áll. Biztosító Társaságtól 500, a MÁV debreceni üzletvezetőség búzabeszerző bizottságától 5071 korona 48 fillér, Bakóczy Gábor helybeli földbirtokostól 65 korona adomány. Fogadják a jószívű adakozók ez uton is az Orsz. Menekültügyi Hivatal debreceni kirendeltségének meleg köszönetét ezen nemes adakozásukért.

Állami támogatás a kisiparosoknak

A kereskedelmi miniszter a következő körrendeletet intézte az ország valamennyi kereskedelmi és iparkamarájához:

A magyar királyi pénzügyminiszter ur közölte velem, hogy az Iparosok Országos Központi Szervezetét (Budapest, V. Nádor-utca 22.) a kis-, közép- és kézműiparosság pénztári elismervényei ellenében csupán méltányos és sürgős esetekben előlegek nyújtására hatalmazta fel a következő feltételek mellett:

1. Az előlegek fedezetül csupán azok a pénztári elismervények vehetők tekintetbe, amelyek a kölcsöntkérő kis-, közép-, vagy kézműiparos nevére vannak kiállítva.

2. Az előlegek a Pénztári Elismervények névértékének 60 százalékig terjedő, de 10.000 koronát meg nem haladó összeg erejéig folyósíthatók.

3. Az előlegek csupán a) nyersanyag, fegyvertárny és munkabérek fedezésére legfeljebb 6 havi visszafizetésre, b) gép- és szerszámbeszerzésre illetve helyreállítása céljából 3-5 évi visszafizetés mellett folyósíthatók.

4. Legfeljebb 6 havi visszafizetésre adott előlegeknél fedezetként váltót, a hosszabb lejáratú előlegeknél pedig kötelezvényt állíthat ki az adós.

5. Az előlegek biztosítására a Pénztári Elismervényeken kívül egyéb biztosítékot az adóstól követelni nem szabad.

6. Az IOKSz az előlegeket saját szakipari szövetségi és az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelekbe tartozó gazdasági és ipari hitelszövetkezetek útján fogja folyósítani.

7. Az IOKSz a folyósított előlegek ellenében legfeljebb 8 százalékos kamatot követelhet az adóstól.

8. Az előlegek folyósításának előmozdítása céljából a magyar királyi központi állampénztár az IOKSz-nak legfeljebb 3 millió K-ig terjedhető előleget nyújt.

Ez örvendtes tartalmu leiratot a debreceni kereskedelmi és iparkamara körlevélben közölte a kerületébe tartozó összes ipartestületek elnökségeivel, kiknek megküldte a leirat hiteles másolatát, az iparoság körében való közhírré tétel céljából.

— Samu mint olyan. Az oláh megszállás alatt Samu (a tiszacsegei Klein) az oláhokkal csinálta az üzleteket és vigan láncolt. Ezért büntügyi eljárást indítottak ellene, azonban egyelőre szabadlábra helyezték. Samu kiszabadult és nyomban láncoláshoz fogott. Samu élő állatokkal láncolt és a gyanútlan, falusi emberek előtt, hogy nagyobb sulyt adjon a saját jelentéktelenségének, a Horthy-család megbízottjának adta ki magát. Othon, Tiszacsegen azonban szidta és átkozta a magyarokat és kikelt a fehér terror ellen, amiért a megdühödt magyarok eltárgálták, akadtak azonban, akik elmentek a csendőrségre és feljelentették. Erre a csendőrök Samut őrizetbe vették és behozták Debrecenbe. Egyelőre Samu ismét fogoly és a rabkórházban üdül. Ha felépül, a hadbíróság fogja felelősségre vonni. Hát nem fehér terror ez?

— Névtelen beadvány az utcalocsolásért. A városi tanács névtelen beadványt kapott, amelyben az utcák locsolásait és nyilvános illemhelyek felállítását kérik. A tanács, ámbár névtelen leveleket és beadványokat nem szokott figyelembe venni, ez alkalommal eltekintett e körülménytől, s a beadványt, mely közérdeket szolgál, kiadta a mérnöki hivatalnak véleményezés végett.

— A kőművesek kérelme. A képesített kőműves mesterek felkeresték a főispánt és arra kérték, hogy mivel most a magánépítkezés ugyszólván teljesen szünetel és ők munkához jutni nem tudnak, a középítkezési munkákat juttassák önekik. A főispán kijelentette, hogy oda fog hatni, hogy kérésüket kielégítő módon intézzék el.

— Uj árverés. A városi tanács elhatározta, hogy a Vajdalahos bérletére új árverést hirdet, mert Kertész Imre 24000 koronás ajánlatát nem tartja megfelelőnek. Az új árverést augusztus 10-ére tűzték ki.

— Legrosszabb nyakkendőit ujjaalakítják „Kolosné nyakkendő termében” Rákóczi u. 23.

— **Move közlemény.** 1. Mindazok, akik a Move tagjai és a Move sportegylet vivó szakosztályába belépni óhajtanak, sziveskedjenek ezen körülményt a Move sportegylet irodájában (Széchenyi-utca 10 sz.) bejelenteni. Tagságdíj egy hónapra 30 korona. A vivó szakosztály egy mester és két oktató közreműködésével előreláthatólag szeptember havában fogja működését megkezdeni. 2. Mindazok, akik eladni felszerelés felett rendelkeznek és ezeket eladni óhajlják, felkéretnek, hogy ezt a Move sport egyület irodájában pontos cím és árjelölés mellett közöljék. Move sportegylet.

— **Só, cukor és sacharin kiosztás.** A közellátási hivatal értesíti a közönséget, hogy a rendkívüli fogyasztási jegyek 8 számú szelvényére fél kg. darált só kg-ként 9 koronás árban, a 9 számú szelvényére 10 dkg. fehér cukor kg-ként 124 koronás árban, a 10 számú szelvényére pedig 1 doboz sacharin 14 koronás árban vásárolható.

— **Polgári fiúiskolai tanulók figyelmébe.** A m. kir. vailás és közoktatásügyi miniszter rendelete értelmében azon tanulók, kik a középiskola (gymnasium és reáliskola) első osztályába akarnak lépni, felvételi vizsgálatot tesznek. E rendelet a polgári fiúiskolára nem vonatkozik. A polgári fiúiskola első osztályába felvehető bárki, ha az elemi iskola negyedik, ötödik vagy hatodik osztályát sikerrel elvégezte.

— **Botrányos vicinális közlekedés.** A hánási vicinális az ország legjövődelmesebb helyi érdekű vasútja és bár örökké tul zsufolt, tehát jól jövődelmese most is, az igazgatóság mitsem törődik a közönségérdekével. Rengeteg a panasz a hajdunánási h. é. vasut ellen. — Hetenkint 4 vonatja jár, de péntek reggeltől hétfőn délutánig nincs közlekedés. — A vasut lassúsága botrányos. Nem tréfa, komoly valóság a bősörményi embermondás.

— **Sietek, nem ülök fel tehát a vonatra** — és igaza is van, mert 3 óra alatt gyalog is megjárja az utat, ellenben a vasut 4-6 óra alatt teszi meg. Pénteken is a reggeli vonat, melynek 8 órakor kellett volna Debrecenbe érkezni, délután fél 2 kor érkezett meg, miután a mozdony Hajduböszörményben felmondta a szolgálatot és Debrecenből kellett hozni segélymozdonyt. De így van ez nap nap után.

— **Rendőri hírek. Veszett macska marás.** Bányai Károly, Bányai Rózsa, Bányai Gyula, Balogh Mihályné, Nagy Sándor és Nagy László debreczeni lakosokat megmarta egy veszett macska. A „Pasteur” intézetbe szállítják őket. — **Tolvaj alkalmazott.** Németh Titusz az „Arany Bika” főpincére feljelentést tett a rendőrségen Hangai László evőeszköztisztító ellen, aki az „Arany Bika” étterméből 23 ezer korona értékű evőeszközökkel meglepett. — A rendőrség Hangai Lászlót körözi.

A német kormány szabadon bocsátotta Kun Bélát

Hivatalos magyar kritika a német kormány eljárásáról

Berlin, július 29. (Wolff.) E hónap 20-án föltartóztattak Sietinben egy orosz hadifogoly-szállítmányt, amelyhez politikai személyiségek is csatlakoztak, köztük Kun Béla. Július 22-én bejelentette Magyarország berlini képviselője, hogy a magyar kormány kérni fogja Kun Béla kiadatását. Azóta egy hét telt el anélkül, hogy a kiadási kérelem a német kormányhoz megérkezett volna. Minthogy helytelennek látszott, hogy az ideiglenesen letartóztatott embereket minden jogi alap nélkül továbbra is megfosz-szák szabadságuktól, elhatározta a kormány, hogy nem akadályozza meg Kun Bélának és kísérőjének maguk választotta külföldi államba való elutazását.

A Magyar Távirati Iroda hivatalos információ alapján közli, hogy a magyar királyi kormány még július 17-én, azaz Kun Bélának Swinemündében történt föltartóztatása előtt táviratilag utasította berlini képviselőjét aziránt, hogy a Bécsből elszökött Kun Bélának a német kormány által való letartóztatását kérje, az esetre, ha Kun Béla Németország felé venné útját.

Kun Bélának Swinemündében történt fel-

tartóztatása után a magyar királyi kormány július 22-én táviratilag utasította ismét berlini képviselőjét, hogy a német kormánytól Kun Bélának és társainak fogvatartását kérje mindaddig, amíg a nevezettek kiadásához szükséges iratok Berlinbe továbbíthatók lesznek.

A magyar kormány fölhívta egyúttal berlini képviselőjét aziránt is, közölje a német kormánnyal, hogy Kun Béla és társai ellen a budapesti büntetőtörvényszék 1919. évi dec. 26-án elfogatóparancsot bocsátott ki többrendbeli gyilkosság, rablás, lopás és pénzhamisítás büntette miatt s hogy ezt az elfogatóparancsot futár viszi Berlinbe. A jelzett futár másnap, azaz július 23-án tenyleg el is indult Budapestről, magával vitte az elfogatóparancsokat hiteles német fordítással felszerelve. A magyar királyi kormány egyidejűleg írásban is megújította berlini képviselőjének adott utasítását, hogy Kun Béla, Pór Ernő és Varga Jenő ellen a német kormánynál a kiadási megkeresést szabályszerű alakban terjessze elő mindenekelőtt pedig az elfogatóparancsok alapján a német kormány nevezetteket haladéktalanul tartóztassa le s tarisa őket fogva mindaddig, míg kiadásuk kérdésében érdemleges határozatot hoz és elszállításuk iránt intézkedés történik. A magyar királyi kormány futára eddig ismeretlen okból kétnapi késéssel érkezett Berlinbe és megérkezésével körülbelül egyidejűleg történt a német kormánynak a Wolff-iroda által fentiekben ismertetett intézkedése.

A német kormánynak ez az intézkedése annál szokatlanabb, mert a német birodalmi kormány és a magyar kormány között mostanában fennállott és állandóan tiszteletben tartott viszonyossági gyakorlat és a jogszokás alapján a kiadási megkeresés átvétele után az alak-szerű kiadási megkeresés átadásáig legalább husz napi határidő állandóan betartatott, sőt az 1896. évi XXXIII. tc. 486 §-a alapján a magyar kormány német rősről érkező ily megkeresésekre többnyire hatheti határidőt engedélyezett s ugyanezt az elbánást a magyar megkeresésekkel szemben a német kormány is rendszeresen alkalmazta.

A német kormánynak fentiekben ismertetett eljárása tehát teljesen meglepő és szokatlan s az általa használt indoklás csak ürügynek tekinthető.

Bécs, július 31. (A MTI. magánjelentése) A Neyses Wiener Journal-nak jelentik Berlinből: Kun Béla már elutazott Németországból. A legközelebbi napokban valószínűleg Pétervárra érkezik. A németek veszélyes játékot űznek. Már egyiben rábocsátották a világra az emberi kultúrára a bolsevizmus veszedelmét, akkor, amikor haza segítették Oroszországba Lenint és Trockijt. Most már az ő jóvóltukból teljes oda-kint a triumvirátus. A történelem ítélőszéke előtt nem fognak fölmentést nyerni ezen újabb perfid eljárásukért.

SPORT

A DEAC vasárnap d. u. fél 4 órai kezdettel rendezte meg elhalasztott országos atletikai versenyét a DTE pályán. Debrecenben a szezon ötödik atletikai versenye ez, melynek előkészítésében teljes erővel dolgozik az egyetem atléta gárdája. A verseny nivóját biztosítják az országosan ismert atleták benevezése, kik után kiemelendő a helybeli ifjusági gárdák indulása.

Színház

Színházi és mozgósínházi irodák jelentése.

A Színházi Világ művészeti hetilap hangversenyirodája nagyszabású művész estét rendez pénteken, szombaton és vasárnap a Vigszínházban Fővárosi művészek, gazdag és csupa új műsor. Jegyelőváltás csütörtöktől kezdve a Vigszínház pénztáránál.

Cirkuszapachok III. e nagy kalandor történet harmadik részét mutatja be ma az Urania, fokozott trükkök és az artisták bravuros játéka teszik érdekessé ezt az amerikai filmet. Jegyelővétel.

A zöldszemű asszony dráma 3 felvonásban és Tulvilági hang, színmű 3 felvonásban. Két kitünő amerikai Pathé film ma utoljára az Apollóban.

APOLLO

Szerda
Amerikai filmek
A zöldszemű asszony
D áma 3 felv.
Tulvilági hang
Színmű 3 felv.
Előadások 7 és 9-kor.

URANIA

Szerda—Vasárnap
5 nap
Amerikai kalandor történet
Cirkuszapachok III.
8 felvonásban
Előadások 7 és 9-kor.

Nyomdásztanulóul

felvétetik fizetéssel lapunk nyomdájában 3-4 középiskolát végzett értelmes fu. — Jelentkezhetni bármikor.

A 6142—1920. sz. kormányrendelettel az 1920. évi őszi burgonya termés az ország területén szabadforgalom tárgyát képezi, kivéve Szabolcs vármegye egész területét, továbbá Bereg vármegye tiszaháti, Szatmár vármegye csengeri, fehérgyarmati és mátészalkai, végül Ung vármegye nagykaposi járásait. E rendelet csak a szeptember 1 napja után kiszedett burgonyára vonatkozik.

Debreczen. 1920. augusztus hó 3.

Közlelmezési ügyosztály.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Bélyegzőgyár és véső-intézet
PAULÓ I.
Batthyányi-u. 22.
Telefon: 1365.

Makulatura

különként kapható lapunk kiadóhivatalában,

Takarító

napszámos asszonyokat felfogad a ref. főgimnázium igazgatósága. Péterfia-utca.

Okl. gyógyszerész

Debreczenbe állást keres szeptember 1 vagy 15-re. Cím a kiadóba.

Koros Sándor
főrti-szabó hazatérőben Piac-u. 69.
Baját készített elegáns főrti öltönyök kaphatók.

FORGÁCS I.

Művészi, Bányos-utca.

Karbolineum

kapható STERN festék-kereskedőnél Piac-u. 10.

Naptártömb

1920. évre mintegy 10-15 drb kapható lapunk kiadóhivatalában.

Kovács és Kazánszenet, Akác műfat, Romancementet, Tüzi-fát vagon-tételben és méter-mázsánként azonnali szállításra ajánlok

Polyánszky Oroszt

tüzi-fa és szén-kereskedő
Szoboszlai-ut 1. sz. Miklós-utca végén.
Vidéki rendelést is eszközök.

14396—14570/1920.

Hirdetmény

A vajdalaposi s hozzácsatolt 905 hold 1285 négyszögöl területi városi birtok 1920. október 1-től 6 évre folyó évi **augusztus 10-én**, délelőtt 9 órakor a városnőháza kistanácsstermében nyilvános árverésen haszonbérbe adatik.

Az árverési feltételek a városi számvétségénél megtekinthetők.

Debreczen, 1920. augusztus 2.

Városi tanács.

Szabó János

uri szabósága és egyenruházati cikkek raktára Püspöki palota. (Nagytemplommal szemben.)

Kiadja:

MAGYAR NEMZETI KÖNYV- ÉS LAPKIADÓVÁLL. R.-T